

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

รูปแบบการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงบรรยาย (Descriptive study) แบบการศึกษา ณ จุดเวลา (Cross-sectional study) เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาสร้างและพัฒนาขึ้น เก็บรวบรวมข้อมูลเพียงครั้งเดียว แล้วนำไปวิเคราะห์หาข้อสรุป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ประชาชน อายุ 20 - 60 ปี อำเภอคอนจัน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 13,365 คน (งานระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์, 2552)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จาก ประชาชนอายุ 20 – 60 ปี อำเภอคอนจัน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดย 1 หลังคาเรือน ตอบแบบสัมภาษณ์ได้ 1 ตัวอย่าง คุณสมบัติ ดังนี้

เกณฑ์การคัดเลือกเข้า

1. อายุ 20 – 60 ปี
2. มีสติสัมปชัญญะดี
3. อ่านออกเขียนได้
4. ประกอบอาชีพทำนา
5. ยินดีให้ข้อมูล

เกณฑ์การคัดเลือกรายการ ไม่ให้เข้าร่วมมือในการสัมภาษณ์

การศึกษาครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างซึ่งคำนวณขนาดตัวอย่าง ด้วยสูตร
บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2551, หน้า 114) ที่มีความคลาดเคลื่อนจากประชากร ร้อยละ 5 ในการ
สุ่มตัวอย่างดังนี้

$$n = \frac{400 \times N}{399 + N}$$

N= จำนวนสมาชิกประชากร

n= ขนาดตัวอย่าง

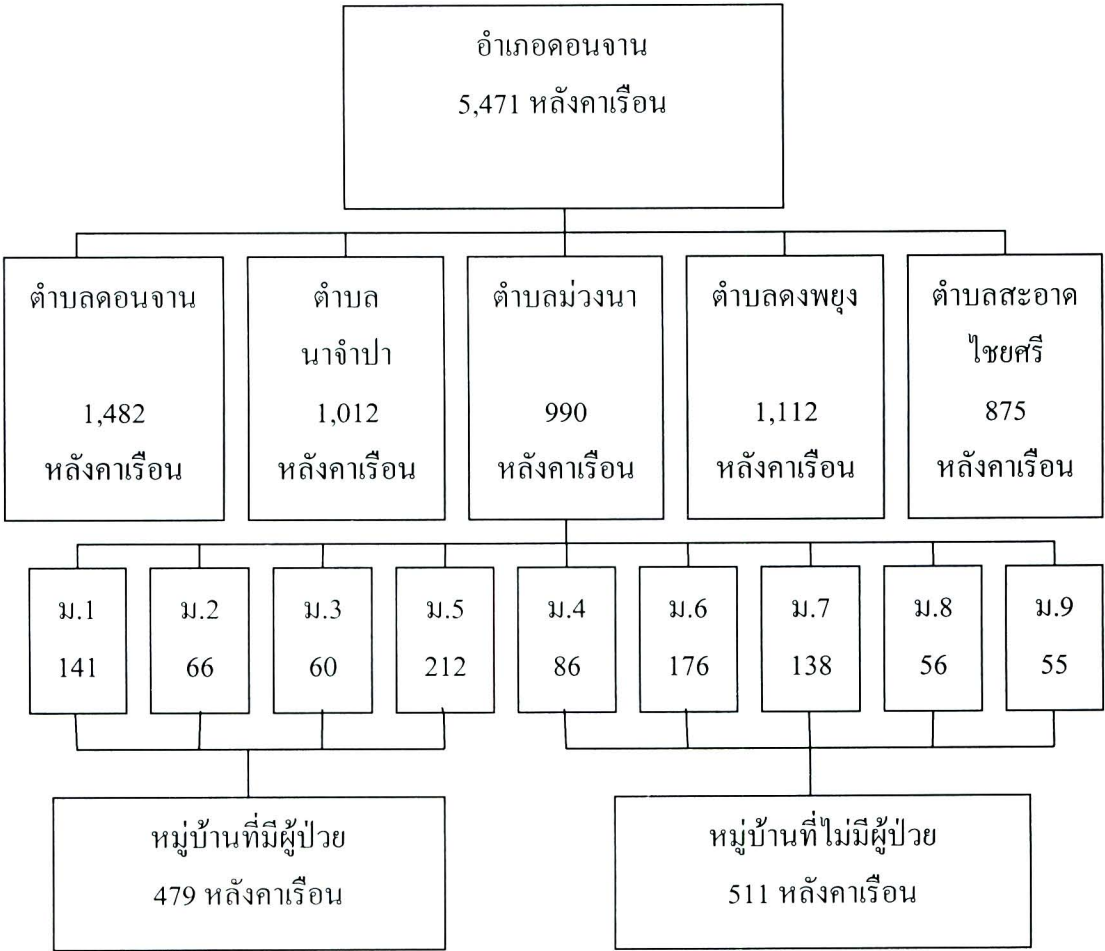
แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{400 \times 13,365}{399 + 13,365}$$
$$= 388.40$$

ฉะนั้นการศึกษาครั้งนี้จะใช้ประชาชนตัวอย่าง 390 คน

2.3 การสุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling) ดังนี้

- 1.แบ่งอำเภอคอนจัน เป็นตำบล มีทั้งหมด 5 ตำบล จับฉลากเลือกมา 1 ตำบล
- 2.แบ่งตำบลเป็นหมู่บ้าน แบ่งเป็นหมู่บ้านที่มีผู้ป่วยและหมู่บ้านที่ไม่มีผู้ป่วย 3 ปีซ้อนหลัง โดยแบ่งเป็นสัดส่วนกัน ได้หมู่บ้านที่มีผู้ป่วย จำนวน 4 หมู่บ้าน 479 หลังคาเรือน หมู่บ้านที่ไม่มีผู้ป่วย จำนวน 5 หมู่บ้าน 511 หลังคาเรือน ดังแผนภูมิ
- 3. จับฉลาก ในแต่ละหมู่บ้านตามสัดส่วนของหลังคาเรือน ให้ได้กลุ่มตัวอย่าง รายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนหลังคาเรือนและจำนวนประชาชนตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้านที่มีผู้ป่วยและหมู่บ้านที่ไม่มีผู้ป่วย

หมู่บ้าน	จำนวนหลังคาเรือน	จำนวนประชาชนตัวอย่าง
หมู่บ้านที่มีผู้ป่วย	479	= 390 x 479/990 = 188.6
หมู่บ้านที่ไม่มีผู้ป่วย	511	= 390 x 511/990 = 201.3
รวม	990	390

วิธีการสุ่ม คือ นำหมู่บ้านที่มีจำนวนผู้ป่วยและไม่มีผู้ป่วยมาจับฉลาก ให้ได้จำนวน 390 ตัวอย่าง แบ่งเป็นหมู่บ้านที่มีผู้ป่วย จำนวน 189 ตัวอย่าง หมู่บ้านที่ไม่มีผู้ป่วย จำนวน 201 ตัวอย่าง โดยจับฉลากเป็นรายหมู่บ้าน ถ้าจับได้หมู่บ้านที่มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างยังไม่ครบ ก็จับฉลากเพิ่มจนได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนที่ต้องการ โดยถือว่าหนึ่งหลังคาเรือนมีประชากรตัวอย่างได้เพียง 1 ตัวอย่าง ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ต้องเป็นตัวแทนครอบครัวที่อาศัยอยู่จริง ในแต่ละหมู่บ้าน ตามสัดส่วนที่กำหนดไว้

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นโดยกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์จากเนื้อหา ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดผังการสร้างตามเนื้อหาและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้นำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับโรคเลปโตสไปโรชีสและนักวิจัย เพื่อตรวจสอบเนื้อหา ความถูกต้อง ครอบคลุม ให้ตรงตามความเชื่อที่ต้องการวัด

แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นสำหรับใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มี 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของประชาชนที่เป็นตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ประสบการณ์การป่วยเป็นโรคเลปโตสไปโรชีส มีลักษณะคำถามเป็นแบบเปิดและปิดผสมกัน มีจำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความเชื่อด้านสุขภาพ ถามการรับรู้โอกาสเสี่ยงในการเป็นโรคเลปโตสไปโรชีส การรับรู้ความรุนแรงของโรคเลปโตสไปโรชีส การรับรู้ประโยชน์ในการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรคเลปโตสไปโรชีส และการรับรู้อุปสรรคในการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรคเลปโตสไปโรชีส มีลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า 5 คำตอบ จำนวน 42 ข้อ

แบบสัมภาษณ์นี้เมื่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับโรคเลปโตสไปโรซิส 3 ท่านช่วยตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความถูกต้องตามหลักวิชาและความครบถ้วนสมบูรณ์ของคำถามคำตอบทุกข้อ หลังจากนั้นนำไปแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ จัดทำเป็นต้นฉบับ และนำไปทดลองใช้กับประชาชน ตำบลกลางหมื่นอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นพื้นที่ ที่อยู่ใกล้เคียงกัน จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพ ของแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคเลปโตสไปโรซิส ของประชาชนอำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบเลือกตอบ มี 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง มีความหมายดังนี้

คำถามเชิงบวก

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

คำถามเชิงลบ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนน 3 ระดับ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2551,หน้า 169) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย

ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม	ไม่ค่อยดี
ร้อยละ 60 - 69 ของคะแนนเต็ม	ปานกลาง
ตั้งแต่ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม	ดี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย

1. ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานควบคุมโรค สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ดอนจาน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อขอสนับสนุนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ประชุมชี้แจง เกี่ยวกับแบบสัมภาษณ์ และวิธีสัมภาษณ์ ให้คณะทำงานทราบ และเข้าใจ เพื่อดำเนินการสัมภาษณ์ แล้วเก็บรวบรวมส่งคืนตามกำหนด
3. คณะทำงาน ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง และตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องก่อนออกจากผู้สัมภาษณ์
4. รวบรวมแบบสัมภาษณ์ ที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูล เพื่อเตรียมสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป
5. วิเคราะห์ข้อมูล/แปลผลและอภิปรายผล
6. เขียนรายงานผลการศึกษา/จัดทำรายงานการศึกษานับสมบูรณ์
7. นำเสนอผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลทั้งหมดแล้ว ได้ตรวจสอบความครบถ้วน สมบูรณ์ และความถูกต้องของการตอบแต่ละข้อในแบบสัมภาษณ์และนำไปวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์รายข้อด้วยการแจกแจงความถี่ หาจำนวนและร้อยละของแต่ละคำตอบ สำหรับคำถามที่วัดระดับช่วงหรืออัตราส่วน ได้หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพิ่มเติมด้วย

2. ความเชื่อ วิเคราะห์รายข้อ ด้วยการแจกแจงความถี่ของคำตอบ เพื่อหาจำนวนผู้ตอบในแต่ละตัวเลือก ซึ่งแสดงถึงจำนวนผู้มีความเชื่อด้านสุขภาพมากน้อยตามลำดับ

3. ระดับความเชื่อด้านสุขภาพ เป็นการวิเคราะห์ความเชื่อรวมทุกข้อ ดังนี้
จากคะแนนแต่ละข้อ รวมคะแนนแต่ละข้อเข้าด้วยกันจะเป็นคะแนนระดับความเชื่อด้านสุขภาพของประชาชนคนนั้น แล้วนำไปหารระดับคะแนนเฉลี่ยกับส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเชื่อด้านสุขภาพ จะได้ระดับความเชื่อด้านสุขภาพเฉลี่ยของประชาชนกลุ่มตัวอย่าง นำคะแนนของทุกคนมาทำแจกแจงความถี่ โดยใช้เกณฑ์คะแนนรวมต่ำกว่า ร้อยละ 60 ของ

คะแนนเต็ม มีความเชื่อไม่ค่อยดี ร้อยละ 60-69 มีความเชื่อระดับปานกลาง และตั้งแต่ร้อยละ 70 มีระดับความเชื่อมาก

จากคะแนนที่ได้ นำไปวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความเชื่อระหว่างประชาชน ที่มี เพศ อายุ การศึกษา รายได้ การได้รับข้อมูลข่าวสาร ประสบการณ์การป่วย ต่างกัน โดยใช้ t - test และ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA)

การพิทักษ์สิทธิตัวอย่าง

การตอบแบบสัมภาษณ์นี้มีได้มีผลใด ๆ ต่อตัวท่านและครอบครัว ซึ่งผู้เก็บรวบรวมข้อมูลจะดำเนินการ เพื่อพิทักษ์สิทธิสำหรับกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดจะปกปิดเป็นความลับ ดังจะเห็นได้ว่า ในแบบสัมภาษณ์จะไม่มีชื่อผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ เป็นต้น
2. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ได้ขออนุญาตและผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ยินดีให้ความร่วมมือพร้อมกับชี้แจงรายละเอียดเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ ต่อไป
3. ข้อมูลต่าง ๆ ที่เก็บมานั้นจะเก็บไว้เป็นความลับ เก็บไว้เฉพาะที่ ไม่มีใครสามารถล่วงรู้ได้